

KONFERENCE ZNALCŮ PŘI PŘÍLEŽITOSTI 40. VÝROČÍ SOUDNÍHO INŽENÝRSTVÍ NA VUT V BRNĚ

Úvodní referát konference pojednává o historii a současné činnosti Ústavu soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně, v závěru pak o současném stavu a zejména o problémech znalecké činnosti v ČR.

ÚVODEM

Ve dnech 20. a 21. 1. 2006 se v Kongresovém centru v Brně uskutečnila tradiční, již XV. konference znalců, kterou pravidelně pořádá Ústav soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně za spolupráce Asociace znalců a odhadců ČR se sídlem v Brně a EVU – Evropské společnosti pro výzkum a analýzu nehod (se sídlem v Hamburku), její Národní skupinou se sídlem v Brně. Hlavními tématy konference byly:

- obecná problematika výkonu znalecké činnosti,
- oceňování motorových vozidel podle aktualizovaného Znaleckého standardu č. 1/2005, vypracovaného Ústavem soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně,
- analýza silničních nehod v souvislosti s problematikou pojistných podvodů,
- oceňování nemovitostí, stanovení ekonomického a tržního nájemného,
- znalecké posuzování příčin vad a poruch staveb.

Konference byla uspořádána při příležitosti 40 let soudního inženýrství na VUT v Brně. Vzdělávání technických a ekonomických znalců nebylo původně žádné, znalci byli sice odborníky ve své profesi, ve vlastním výkonu znalecké činnosti však byli samouky. I tyto samouci pak byli zrušeni v roce 1959, kdy byla snaha převést veškeré soukromé podnikání, tedy i výkon znalecké činnosti, na socialistické organizace. Toto se však neosvědčilo a proto byl již v roce 1967 přijat nový zákon o znalcích a tlumočnících, na jehož přípravě se rovněž velkou měrou podílel Ing. Jiří Smrček. Zákon poprvé v naší historii předpokládá specializovanou výchovu znalců k výkonu znalecké činnosti.

VZNIK A VÝVOJ ÚSTAVU SOUDNÍHO INŽENÝRSTVÍ VUT V BRNĚ

Obor soudní inženýrství se na VUT v Brně datuje od roku 1965, kdy 23. března kolegium rektora na základě návrhu pana Ing. Jiřího Smrčka rozhodlo, aby na VUT byl zřízen Ústav soudního inženýrství. Na kolegiu rektora dne 14. 9. 1965 bylo rozhodnuto, aby činnost byla zahájena; vedením byl pověřen autor námětu Ing. Jiří Smrček, který jako dlouholetý a vyhledávaný odborník

v oblasti znalectví měl pro splnění tohoto náročného úkolu všechny předpoklady. Organizačně začala činnost nejprve jako oddělení soudního inženýrství při rektorátu.

Značný ohlas mělo zřízení pracoviště soudního inženýrství na ministerstvech dopravy a vnitra, která ve společné zprávě, týkající se rozboru bezpečnosti silničního provozu za období 1960–1965 pokládala zřízení pracoviště za přínos pro zlepšení neuspokojivého stavu v soudním znalectví. Vláda svým usnesením č. 469 z 21. 12. 1966 schválila, aby ministerstvo školství zabezpečilo na vysokých školách postgraduální studium soudních znalců v oboru silničního provozu, které pak následně bylo zřízeno právě na VUT v Brně.

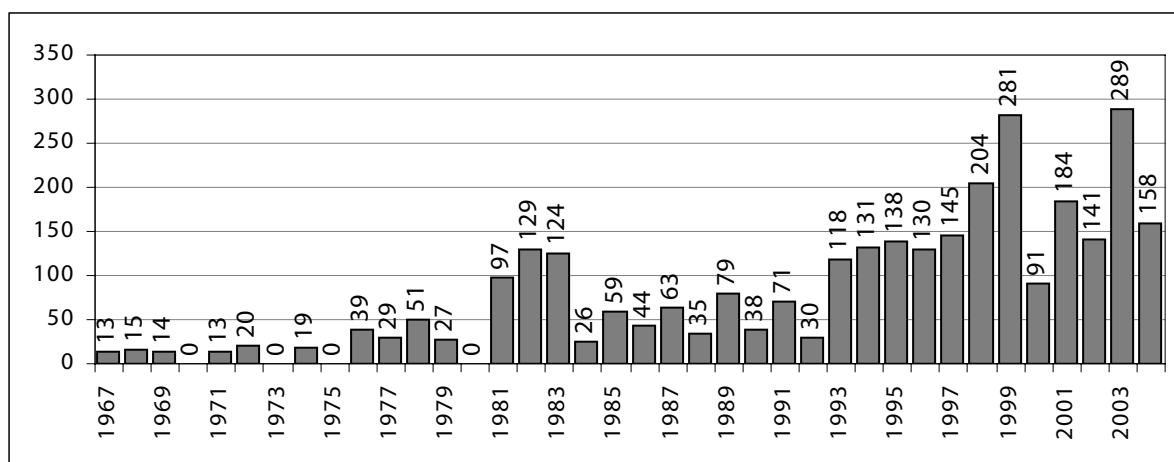
Úspěšné vyřešení řady závažných technických havárií, z nichž mnohé byly celostátního významu (např. opakující se výbuchy mazutových lokomotiv a havárie lokomotiv elektrických, stavební havárie s tragickými následky) a výsledky dosažené několikerým pořádáním postgraduálního studia v oboru, kde se vyskytovala nejvyšší kriminalita („Technické znalectví v oboru silničních nehod“) utvrzovaly dobré jméno VUT a současně se tak pracoviště stalo pro státní orgány vyhledávaným a ceněným znaleckým střediskem. Proto již po zhodnocení tříleté činnosti oddělení byl vědeckou radou VUT schválen návrh na změnu dosavadního pracoviště na Ústav soudního inženýrství VUT a jeho výhledový plán. Ústav byl zřízen ke dni 1. 4. 1970 beze změny vedoucího Ing. Jiřího Smrčka; jako náplň byla ústavu stanovena činnost vědecká, pedagogická, konzultační a znalecká, s právem organizování postgraduálního studia.

Hlavní náplní je výchova soudních znalců formou nadstavbového studia – speciální výuka pro znaleckou činnost ve smyslu § 4 odst. 1 písm. b zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Studium z pověření Ministerstva spravedlnosti probíhalo nejprve v oboru doprava (analýza silničních nehod), následně v oboru stavebnictví. Posledně jmenovaný obor byl rozšířen (opět z pověření Ministerstva spravedlnosti) o ekonomiku – oceňování nemovitostí. Tyto znalecké obory se formou celoživotního vzdělávání občanů vyučují doposud. Počty absolventů jsou uvedeny v tabulkách a grafech; počty současné jsou uvedeny dále.

POZNÁMKA: Uvedeny jsou počty absolventů; počty do kursů přihlášených jsou vyšší, část uchazečů kursy nedokončí. Kolísání mezi jednotlivými roky je způsobeno mj. tím, že některé kursy jsou zahajovány nepravidelně. V prvních letech byly kursy hrazeny

Znalecká činnost

Počty absolventů a kursů CŽV soudního znalectví na ÚSI VUT v Brně do 31. 12. 2005	Počet kursů	Počet absolventů
Analýza silničních nehod a oceňování motorových vozidel, strojů a zařízení	25	591
Stavebnictví a ekonomika – oceňování nemovitostí	34	1 417
Stavebnictví a ekonomika – oceňování nemovitostí – býv. pomaturitní	4	139
Odborný technický dozor strojní	1	26
Oceňování podniků	4	112
Oceňování movitého majetku, motorových vozidel, strojů a zařízení	6	188
Oceňování motorových vozidel, autoopravárenství (býv. pomaturitní kurs)	7	205
Přípravné kurzy pro certifikace – oceňování nemovitostí	3	39
Výpočetní technika ve znalecké praxi, simulační program PC Crash	5	213
Znalecké minimum	16	341
Celkem	105	3 271

Počty absolventů kursů technického znalectví na Ústavu soudního inženýrství VUT v Brně

z rozpočtu školy, v současné době jsou plně hrazeny posluchači. V letech 1981-1983 bylo přechodně navýšeno povinností všech slovenských znalců pro dopravní nehody a pro oceňování nemovitostí absolvovat kurs na ÚSI VUT v Brně.

Studium soudního znalectví je mezioborové. V rámci dosažení zvláštní kvalifikace znalce, potřebné k tomu, aby posudky byly použitelné pro právní rozhodování, jsou nezbytnou součástí výuky vybrané statě z právních disciplín, soudního lékařství, ekonomiky a potřebných disciplín dalších.

SOUČASNÁ ČINNOST ÚSTAVU SOUDNÍHO INŽENÝRSTVÍ VUT V BRNĚ

Kurzy soudního znalectví

V současné době dokončují studium posluchači z předchozích kursů, otevřeny jsou kurzy dle tabulky. Kurzy jsou zpravidla čtyřsemestrové, výjimku tvoří kurs znaleckého minima a přípravné kurzy pro certifikace.

Činnost vědecká a výzkumná

ÚSI průběžně zpracovává a aktualizuje znalecké standardy v oblasti analýzy silničních nehod, stavebnictví (zejména analýza vad a poruch staveb), oceňování majetku (obecné zásady oceňování majetku, specifika při oceňování majetku nemovitého, movitého, motorových a jejich přípojných vozidel, strojů, zařízení a technologických celků), v této souvislosti byly ústavem realizovány tři grantové projekty GAČR.

Kurzy CŽV soudního znalectví na ÚSI VUT v Brně v akademickém roce 2005/2006	Počet kursů	Počet frekventantů
Analýza silničních nehod a oceňování motorových vozidel, strojů a zařízení	2	43
Stavebnictví a ekonomika – oceňování nemovitostí	2	200
Oceňování podniků	0	0
Oceňování movitého majetku, motorových vozidel, strojů a zařízení	2	79
Výpočetní technika ve znalecké praxi, simulační program PC Crash	1	62
Znalecké minimum	1	21
Celkem	8	405

ÚSI vydává jediný specializovaný veřejně dostupný časopis pro soudní znalce „Soudní inženýrství (Forensic Engineering) – časopis pro soudní znalectví v technických a ekonomických oborech“, v roce 2006 vychází již 17. ročník. V časopisu publikují pracovníci a absolventi ústavu, doktorandi oboru Soudní inženýrství, posluchači kursů ČŽV pro soudní znalce pořádaných ÚSI, významní odborníci fakult VUT i odborníci mimo VUT. Rozsah časopisu v současné době je 6 čísel ročně po min. 52 stranách, počet stálých odběratelů přibližně 1 500, časopis vychází bez dotací a inzerce.

Ústav každoročně pořádá dvě mezinárodní konference pro soudní znalce.

ÚSI je členem EVU – Evropské společnosti pro výzkum a analýzu nehod (Europäischer Verein für Unfallforschung und Unfallanalyse e. V.) se sídlem v Hamburku, ředitel ústavu je členem představenstva hlavní společnosti. Při ústavu sídlí Národní skupina EVU, jež má 77 členů; ředitel ústavu je předsedou a 2 pracovníci členy předsednictva. Vysoká prestiž ústavu byla potvrzena tím, že ústav spolu s Národní skupinou EVU byl pověřen uspořádáním 10. výroční konference EVU v roce 2001, jejíž průběh byl velmi kladně hodnocen.

Z iniciativy ústavu byla zřízena Asociace znalců a odhadců ČR, která má 551 členů; ředitel ústavu je předsedou a 3 pracovníci ústavu členy prezidia.

Certifikační orgán ÚSI VUT v Brně (CO ÚSI) je nezávislý akreditovaný orgán pro certifikaci pracovníků (expertů, znalců) dříve podle ČSN-EN 45 031 „Všeobecná kritéria pro certifikační orgány provádějící certifikaci pracovníků“, nyní podle ČSN-EN ISO/IEC 17024 „Všeobecné požadavky na orgány pro certifikaci osob“. CO ÚSI je akreditován národním certifikačním orgánem – Českým institutem pro akreditaci, o.p.s. ze dne 30. 11. 1999 (č. akreditovaného pracoviště P 3072), po tříleté činnosti byl v říjnu 2002 reakreditován s platností do 31. 12. 2007. Z certifikace národním certifikačním orgánem mj. vyplývá, že certifikáty vydané CO ÚSI by měly být uznávány ve všech zemích, které spolupodepsaly evropskou dohodu o uznávání certifikátů v rámci EA (European co-operation for Accreditation), jejímž je ČIA členem. Certifikace expertů provádí CO ÚSI v těchto oborech:

- QSN: analýza silničních nehod
- QEP: ekonomika, odvětví ceny a odhady podniků
- QEN: ekonomika, odvětví ceny a odhady nemovitostí
- QEM: ekonomika, odvětví ceny a odhady movitého majetku

Doposud bylo certifikováno 118 odborníků, 12 již bylo po 3 letech recertifikováno, další jsou závazně přihlášení.

Podíl na uskutečňování akreditovaných studijních programů nebo jejich částí

Z iniciativy ústavu byl na VUT akreditován doktorský studijní program oboru Soudní inženýrství na základě schválení MŠMT ze dne 23.3.1994 pod č.j. 13 639/94-30 (původní, pro Ústav soudního inženýrství) resp. 31. 3. 1995 č.j. 23 287/95-30 (převedené na FAST a FSI vzhledem k tomu, že nebyla schválena novela zákona o VŠ, která předpokládala realizaci doktorských studijních programů i na samostatných vysokoškolských ústavech). Na výuce se podílejí pracovníci ústavu i fakult VUT. V současné době je v tomto DSP zapsáno 74 doktorandů (z toho jeden zahraniční – Slovensko), 12 již studium ukončilo (2 zahraniční – SRN, Chorvatsko). Ředitel ústavu je předsedou společné oborové rady VUT pro tento doktorský studijní program.

Zaměstnanci ústavu se podílejí na magisterských studijních programech FAST a FSI výukou předmětů „Základy soudního inženýrství“, „Oceňování nemovitostí“, „Vybrané statě z práva“ a „Právní a podnikatelské minimum“, **ředitel ústavu je předsedou komise pro státní závěrečné zkoušky** na FAST oboru E a členem komise na Ústavu dopravní techniky FSI, **členem vědecké rady FAST**, je také členem Vědecké rady Ústavu soudního znalectví Stavební fakulty STU v Bratislavě.

Znalecká činnost ústavu

Ústav soudního inženýrství VUT v Brně je zapsán v seznamu ústavů, kvalifikovaných pro znaleckou činnost ve smyslu § 21 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Seznam vede Ministerstvo spravedlnosti. Ústav je uveden ve II. oddílu tohoto seznamu, kde jsou zařazeny vědecké ústavy vysokých škol a jiných vědeckých institucí, kvalifikované ke znaleckým posudkům za podmínek stanovených v § 21 odst. 2 citovaného zákona a dále organizace, které podle zvláštních předpisů jsou oprávněny též vyvíjet znaleckou činnost. Seznam byl publikován v Ústředním věstníku ČSR, ročník 1986, částka 5. Ústav soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně je zde uveden v následujících oborech:

- Doprava silniční a městská – posuzování příčin dopravních nehod.
- Ekonomika – ceny a odhady nemovitostí a motorových vozidel, oceňování strojů, zařízení a technologických celků, oceňování podniků.
- Elektronika.
- Energetika.
- Elektrotechnika.
- Hutnictví.

Přehled doktorského studijního programu oboru Soudní inženýrství na VUT v Brně od zahájení v roce 1995 – stav k 1. 1. 2006				
Forma studia	Počet – fakulta		VUT	
	FAST	FSI	Celkem	Z toho zahraniční
Prezenční	12	3	15	0
Kombinované	41	13	54	2
Dokončili Ph.D.	8	10	18	2
Celkem	61	26	87	4
Počet školitelů	12	5	17	-

Znalecká činnost

- Projektování.
- Stavebnictví – stavby inženýrské, dopravní, energetických zařízení, obytné, průmyslové, vodní, zemědělské, stavební odvětví různá, stavby občanské a ocelové konstrukce.
- Strojírenství – strojírenství těžké a všeobecné.
- Technické obory (různé) – jednosnímková a dvousnímková fotogrammetrie.
- Vodní hospodářství – čistota vod a meliorace.

Znalecké posudky zpracovává ústav na žádost státních orgánů (§ 21 až 23 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících). Jako zpracovatelé posudků se pod vedením odborných pracovníků ústavu podílejí učitelé a další odborníci VUT v Brně, doktorandi oboru Soudní inženýrství, posluchači studia technického znalectví a externí spolupracovníci, převážně z řad absolventů ústavu. Za dobu existence Ústavu soudního inženýrství bylo vypracováno k 10.4.2004 celkem 1 995 znaleckých posudků, převážně velmi obtížných, revizních (např. příčiny havárie vozidla s p. Dubčekem,

důvody zřícení televizního vysílače Krašov, ocenění letiště Praha – Ruzyně, Karlovy Vary, Brno, Ostrava-Mošnov, hotelu Praha v Praze – Dejvicích, ocenění úložiště radioaktivního odpadu v Jaderné elektrárně Dukovany, význačné restituční spory Malý Lobkovický palác, Velkopřevorský mlýn, Státní léčebné lázně Jánské Lázně, zámecké budovy v Boskovicích).

Vědecká a výzkumná činnost v oboru soudní inženýrství

V oborech, které se na ústavu vyučují, rozvíjí ústav i činnost vědeckovýzkumnou. Na ústavu byly vyvinuty a doma i v zahraničí publikovány metody grafické analýzy silniční nehody, speciální metodika výpočtu brzdění vozidla na obecném prostorovém oblouku s proměnlivými složkami zrychlení v závislosti na horizontální a vertikální odstředivé síle, závislé na okamžité rychlosti. V oboru oceňování nemovitostí jsou v současné době intenzivně rozvíjeny rozsáhlé práce na definování tržní ceny nemovitostí a podniků, platné v našich současných ekonomických podmínkách.

Symposium	Silniční nehody	1973
Symposium	Silniční nehody, oceňování motorových vozidel	1977, 1980, 1984
Symposium – seminář	Využití výpočetní techniky při analýze silničních nehod a oceňování motorových vozidel	1986
Konference	Stavebnictví – znalecké posuzování vad a poruch staveb	1986
Konference	Opotřeбенí nemovitostí ve vztahu k jejich oceňování	1987
Konference	Vybrané problémy oceňování nemovitostí	1989
Konference	Restituce – oceňování nemovitostí	1991
Konference s mezinárodní účastí každoročně v lednu První den večer tradiční ples soudních znalců	Obecné problémy znalecké činnosti, potom jednání ve 2 sekcích: • vybrané problémy oceňování nemovitostí, • analýza silničních nehod, oceňování motorových vozidel	od roku 1993 každoročně
Konference s mezinárodní účastí každoročně v červnu	Zkušenosti ze znalecké činnosti – analýza silničních nehod, rámcová akce při příležitosti veletrhu Autosalon resp. Autotec Brno; v roce 2004 téma: „Nehody autobusů“	od roku 1996 každoročně
Symposium se zahraniční účastí	Přednáška W. Winiuse z Phoenixu (USA) k oceňování nemovitostí	1996
Symposium se zahraniční účastí	Přednášky V. Melena z Los Angeles (USA) k výnosovému oceňování a k oceňování nemovitostí s ekologickými závadami	1999, 2001
Mezinárodní konference	10. výroční konference EVU – Evropské společnosti pro výzkum a analýzu nehod, uspořádána ve spolupráci s ÚSI, předmět grantu GAČR 103/00/0722. Účastníci z ČR, SR, Maďarska, Rakouska, SRN, Polska, Slovinska, Švýcarska. Z důvodu předchozího útoku na New York odřekli účastníci z USA a Japonska.	2001
Konference s mezinárodní účastí	Konference analytiků dopravních nehod konaná v rámci doprovodného programu Mezinárodního veletrhu užitkových automobilů, příslušenství a servisní techniky AUTOCEC 2002	2002
Mezinárodní konference	Konference analytiků dopravních nehod konaná v rámci doprovodného programu Mezinárodní výstavy AUTOSALON BRNO 2003	2003
Mezinárodní konference	Konference analytiků dopravních nehod konaná v rámci doprovodného programu Mezinárodní výstavy AUTOTEC 2004 – Technické parametry a řešení nehod autobusů	2004
Mezinárodní konference	Konference analytiků dopravních nehod v rámci doprovodného programu Mezinárodní výstavy AUTOSALON BRNO 2005 – Nehody s chodci nejen na přechodech	2005

Znalecká činnost

Pro potřeby a na zakázku Ministerstva spravedlnosti ČR vypracoval ústav souborné metodiky znalecké analýzy silničních nehod a oceňování motorových vozidel, které jsou v současné době ve formě znaleckých standardů závazné pro všechny znalce daných oborů v ČR.

V roce 1997 byl na ÚSI řešen projekt (hlavní řešitel: Prof. Bradáč): „Metodika oceňování nemovitostí v rizikových oblastech“ – GAČR 402/97/0185.

V letech 1998/99 se ústav spolupodílel na inovaci vybavení laboratoře Ústavu stavebnin a zkušebních metod („Inovace laboratorní výuky zkoušek stavebních materiálů – FRVŠ 980891“).

V letech 2000 až 2002 byly na ÚSI řešeny dva grantové úkoly (hlavní řešitel: Prof. Bradáč):

- *Standardizace a harmonizace postupů soudních znalců při analýze silničních nehod – GAČR 103/00/1748 – 2000-2002* (úspěšně ukončeno),
- *Experimentální ověřování jízdních manévrů vozidel – GAČR 103/00/0722- 2000-2001* (úspěšně ukončeno).

V současné době jsou podávány další projekty grantů GAČR.

Habilitační a jmenovací řízení v oboru soudní inženýrství na VUT v Brně

Od roku 2000 je VUT v Brně – FAST nositelem akreditace k habilitačnímu řízení docentů a jmenovacímu řízení profesorů v oboru Soudní inženýrství. V oboru se zatím úspěšně habilitovali 2 docenti (Doc. Ing. Albert Bradáč, DrSc., Doc. Ing. Leonora Marková, Ph.D.), proběhlo 1 profesorské jmenovací řízení (Prof. Ing. Albert Bradáč, DrSc.) a bylo zahájeno další habilitační řízení (Ing. Jana Korytářová, Ph.D.).

Sympozia a konference, uspořádané ÚSI

Všechny v tabulce uvedené konference, sympozia a semináře byly uspořádány v Brně.

Publikační činnost ústavu

Z rozsáhlé publikační činnosti ústavu jsou zejména učební pomůcky, vydané ústavem příp. za jeho spolupráce. Dále kromě řady článků v odborném tisku byly vydány mj. sborníky ze sympozií a konferencí, uvedených výše. Počty titulů učebních textů a metodických pomůcek jsou uvedeny v tabulce.

Další činnosti

Konzultační činnost pro státní orgány se provádí přímými konzultacemi resp. písemnou formou, a to jak pro ministerstva (zejména připomínkové řízení zákonů o znalecké činnosti, o oceňování majetku, daňové zákony), tak školení pro orgány činné v trestním řízení v rámci Justiční akademie a další. Konzultace

jsou prováděny rovněž znalcům, zejména absolventům studia na ústavu.

V magisterském studijním programu zajišťuje Ústav soudního inženýrství na fakultách VUT v Brně výuku předmětů „Základy soudního inženýrství“, „Oceňování nemovitostí“, „Vybrané statě z práva“ a „Právní a podnikatelské minimum“.

Koncepce výuky a vědecké práce

V roce 1980 byl Ústavem soudního inženýrství VUT v Brně Ministerstvu spravedlnosti navržen následující jednotný systém výchovy technických znalců:

- a) **studium technického znalcetví** – základní studium, jehož absolvování by bylo podmínkou pro jmenování. Osnovu studia by tvořily tyto hlavní části:
    - část všeobecná (práva a povinnosti znalců, příslušné právní předpisy),
    - část teoreticko-odborná (nové poznatky vědy a techniky v příslušném oboru, rozšíření a prohloubení specializace v daném odvětví, vybrané statě ze souvisejících oborů),
    - část metodická (výkon znalecké činnosti, metodika důkazu, metodika nálezu a posudku, praktické aplikace s příp. exkurzí),
    - případně část ekonomická;
  - b) **přůběžné zvyšování a ověřování kvalifikace znalců;** zvyšování kvalifikace by probíhalo formou seminářů, sympozií a konferencí, při rozsáhlejších změnách pak krátkodobými kursy. Podkladem pro ověřování by byly předložené znalecké posudky a vyjádření příslušného krajského soudu, případně i ústní ověření, v záporném případě by došlo k odvolání znalce z funkce pro odpadnutí podmínek jmenování;
  - c) **vědecká výchova** v oboru soudního inženýrství se předpokládá zejména pro pracovníky ústavů oprávněných podávat znalecké posudky a dále pro znalce se specializací na podávání revizních posudků;
  - d) **znalecká činnost ústavů** – zde by se upravily podmínky kvalifikace pracovníků ústavu, aby tento mohl být oprávněn podávat znalecké posudky.
- Jak vyplývá z výše uvedeného přehledu současného stavu, přes v poslední době velmi vlažný postoj Ministerstva spravedlnosti ČR ke znalecké problematice se postupně podařilo:
1. Dosáhnout uznání oboru Soudní inženýrství.
  2. Dosáhnout akreditace VUT v Brně – FAST pro habilitační a jmenovací řízení v tomto oboru.
  3. Prosadit všechny body v návrhu uvedené:
    - a) **studium technického znalcetví** – probíhá v takovém rozsahu, který dostatečně pro přirozenou obměnu znalců v jednotlivých oborech, postupně se o další obory rozšiřuje,

Obor	Počet titulů
Obecná metodika soudního inženýrství	3
Analýza silničních nehod, posuzování technického stavu a oceňování motorových vozidel	13
Znalecká činnost ve stavebnictví	6
Oceňování nemovitostí	22
Učební texty (skripta) pro denní studium	2
Znalecké standardy a příručky	11

Znalecká činnost

- b) **průběžné zvyšování a ověřování kvalifikace znalců** – zvyšování kvalifikace probíhá formou pravidelně pořádaných seminářů, symposií a konferencí, navíc je dána možnost certifikací v nejméně třech oborech,
- c) **vědecká výchova** v oboru soudního inženýrství je zavedena na VUT v Brně – FAST a FSI, ve spolupráci s ÚSI,
- d) **znalecká činnost ústavů** – po roce 1990 přibyla řada znaleckých ústavů, jejich kvalifikace je předmětem připravované novely zákona o soudních znalcích.

Do budoucna bude v oblasti výchovy zapotřebí soustředit se zejména na etiku znalecké činnosti, a to nejen při výchově znalců na vysokých školách, ale i aktivním působením ve znaleckých profesních sdruženích v ČR i v zahraničí, stejně jako ve sféře řízení znalecké činnosti.

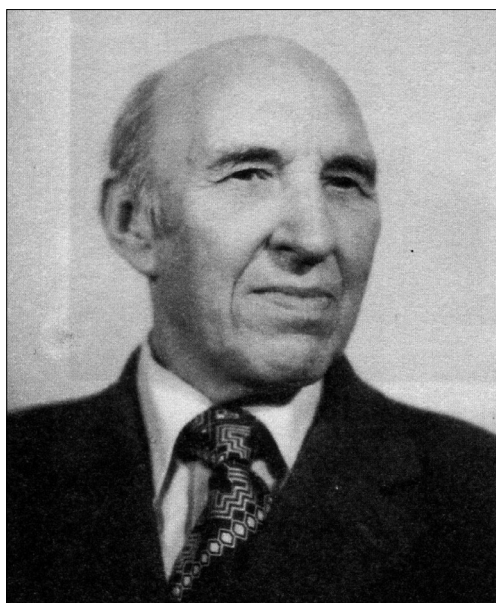
Název Ústavu soudního inženýrství jako ochranná známka

V roce 2003 přihlásilo Vysoké učení technické v Brně na Úřadu průmyslového vlastnictví o slovní ochrannou známku názvu Ústav soudního inženýrství. Po podrobném šetření, zda se nejedná o všeobecně známou ochrannou známku či zda ještě někdo jiný na území ČR neuzivá stejný nebo zaměnitelný název, byla přihláška zaregistrována k datu 11. 11. 2003 pod číslem 197865 (<http://isdvap1.upv.cz/pls/portal30/oz.ozlst>). Zaregistrovány byly i názvy podobné resp. v anglickém překladu.

K obecným problémům znalecké činnosti

Znalecká činnost v ČR je vykonávána podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Tuto činnost mohou vykonávat znalci jmenovaní ministrem spravedlnosti resp. předsedou krajského soudu a zapsaní do seznamu znalců (www.justice.cz) a znalecké ústavy dvou druhů – ústavy specializované na znaleckou činnost (např. Kriminologický ústav) a vědecká pracoviště (např. vysoké školy, jejich fakulty resp. ústavy).

Statistika znalecké činnosti v ČR

Ing. Jiří Smrček (1906–1987), zakladatel a první vedoucí Ústavu soudního inženýrství VUT v Brně

Počet znalců ČR celkem (20. 1. 2005)	11 058
Počet posudků za rok celkem	475 000
Oceňování nemovitostí:	
• znalců	3 226
• znaleckých ústavů	40
• posudků	310 700
Doprava silniční:	
• znalců	357
• znaleckých ústavů	13
Oceňování motorových vozidel – znalců	533
Oceňování podniků – znalců	292
Oceňování movitého majetku – znalců	531
Stavebnictví – stavby obytné	1 361
• stavby průmyslové	959
• stavby zemědělské	451

Problémy znalecké činnosti

V současné době není problémem odbornost znalců, kteří jsou ve velké většině již absolventy specializovaného studia, ale výkon jejich činnosti ve vztahu ke státním orgánům. Základní problémy jsou zde následující:

- Jmenování a odvolání znalce nepodléhá správnímu řízení. O tom, zda bude nebo nebude znalec jmenován resp. odvolán z funkce, rozhoduje jen předseda krajského soudu, proti jeho rozhodnutí není opravný prostředek.
- Jednostrannost při zadávání znaleckých posudků. Státní orgán (zde zejména soudy) zpravidla bez vědomí znalce rozhodne o tom, že jej přibírá k podání posudku, stanoví mu otázky a termín.
- Předem nelze sjednat, jaká bude výše odměny za znalecký posudek. Znalec provede vyúčtování počtu hodin a vynásobí jej hodinovou sazbou, jež je stanovena v rozmezí 100 až 350 Kč za hodinu. Státní orgán, který jej přibírá k podání posudku, pak jednostranně rozhodne, zda s vyúčtováním souhlasí, nebo sníží počet hodin resp. hodinovou sazbu. Znalec může proti tomuto rozhodnutí podat stížnost k vyšší instanci, celá projednávaná kauza se však podstatně zdrží, poněvadž je nutno rozhodovat o znalečném namísto vlastního rozhodování ve věci.
- Termíny úhrady znalečného od soudů: zejména v občanském soudním řízení nejsou výjimkou i několikaleté lhůty úhrady vyúčtovaného znalečného od soudů. Například jen Ústavu soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně dluží soudy znalečné za 26 znaleckých posudků z let 2002–2004.
- Velmi vážným problémem v poslední době je daň z přidané hodnoty z odměny znalce. Ministerstvo financí je názoru, že znalecká činnost podléhá DPH, Ministerstvo spravedlnosti je však názoru opačného, že znalcům DPH nepřisluší. Přitom při schválení nového zákona o DPH byl právníkům (notářům, advokátům a patentovým zástupcům) nárok na DPH zákonem uznán, znalcům však nikoliv. Potom v případě, že znalec DPH v souladu s názorem MF vyúčtuje (a také odvede), státní orgán mu ji nepřizná a probíhá stejný kolotoč, zdržující vlastní projednání kauzy, jako při výše uvedené úpravě vyúčtovaného znalečného. V tomto směru podala poslankyně Eva Dundáčková návrh na novelizaci zákona o znalcích a tlumočnících. Návrh má být projednáván na 53. schůzi poslanecké sněmovny 24. 1. 2006 pod bodem č. 97 – návrh

poslankyně Evy Dundáčkové na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících /sněmovní tisk 1089/ – první čtení. Vláda však tento návrh nepodpořila. Dne 8. 3. 2006 Poslanecká sněmovna propustila projednávání do druhého čtení a přikázala návrh k projednání výboru rozpočtovému.

K tomu viz samostatný příspěvek v tomto čísle.